

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 „ 30 „
Negyedévre 70 „
Egyen szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Berczik Árpád.

A magyar Nemzeti színházban a mult héten egy törülmetszett magyar darabot adtak elő „Himfy dalai“ czimmel; ebben a szindarabban magyarok a szereplők, magyar a történelmi háttér és az esemény is olyan, a mely a magyar nemzeti irodalomban sarkkövet, fordulópontot is jelez. A nemzeti újraébredés korában, száz évvel ezelőtt ugyanis az egész magyar nemzet lelkesedéssel olvasta Himfy dalait, melyekben megnyilatkozott az elfojtott nemzeti érzelm, magyar volt e daloknak tárgya és hőse egyaránt. Csak később tudódott ki, hogy a gárdista Kisfaludy Sándor írta e remek szép verseket.

Berczik Árpád ezeket a dalokat csokrokba kötve, beleillesztette abba a szindarabjába, melynek eseményét is Kisfaludy Sándornak, a Himfy-dalok írójának korából meritette, szerepeltetvén benne magát a dalok hallhatatlan íróját, valamint szerelme tárgyát, Szegedi Róza alispánkisasszonyt is.

A mostani sivár korban, amidőn az emberek nem olyan tisztá, szent eszmékért lelkesednek, mint száz évvel ezelőtt, ma, mikor a hazafiság litogtatása is nem egyszer eszközül szolgál az önző czélok elérésére, nagyon jól esik a lelkünknek, hogy a szinpadon megtestesítve látjuk a régi bajnoki időknek, a nemzeti eszmékért lelkesedni tudó kedves alakjait. Ebből a szempontból fogva fel a dolgot, bár a „Himfy dalai“ czimű

színműve megírásával nem egészen eredeti munkát végzett Berczik Árpád, de mindenesetre szerencsés az alkotása, mert föllevenítette e régtovább szép idők szokásait, erkölceit, társadalmi életét szindarabjában. A magyarság lelke járta át a Nemzeti színház közönségét, midőn

megelevenítve látta az uttörőket, a kik a század elején kezdték művelni az elnyomott haza nyelvét, s becsületes lelküknek egész tartalmát beleöntötték ebbe az édesen hangzó nyelvbe.

Berczik Árpád, a „Himfy dalai“ czimű vígjáték írója, régi munkása a magyar irodalomnak. Sok szindarabját adták már elő a magyar szinpadokon. Vígjátékai közül a „Fertálymagnások“, „Közösügyek“, „Nézd meg az anyját“, „Maileányok“, „Papa“ szép sikereket értek el. A népszínmű-irodalmat is gazdagította Berczik Árpád a „Parasztkisasszony“ és az „Igmándi kispap“ czimű népszínműveivel, melyek közül kivált az utóbbit sűrűbben adják a vidéki szinpadokon is.

Berczik Árpád legújabb szindarabjával szintén gazdagította az irodalmat legalább annyiban, hogy vígjátékának tárgya a magyar életből van meritve, mert biz' ugyis igen sok külföldi termékkel árasztják el az utóbbi időben hazai szinpadjainkat. Van okunk remélni, hogy még sok jó magyar színjátékkal fogja gyarapítani Berczik Árpád színműirodalmunkat.

Berczik Árpád.

Apponyi beszéde.

A politikai életben rendszeresen eseményszámba megy, ha Apponyi Albert gróf, a nemzeti párt lángeszü vezére megszólal. Ezuttal is az egész ország figyelme kísérte jászberényi utjában s kíváncsian lestük, hogy fog nyilatkozni választói előtt a politikai viszonyok felől.

És az Apponyi beszéde mint rendszeren, úgy ezuttal is méltó volt a várakozásokhoz. Alaposan, minden részletében megvilágította a kiegyezés kérdését s annak fejlődését egész a mai napig. Kiméletlenül rámutatott a Bánffy-kormányra, a mely törvényes kötelességeinek megkerülésével erőszakolta a kiegyezést, de eközben a legfontosabb magyar érdekeket sem tudta megvédelmezni. Kijelentette, hogy a kiegyezési törvényjavaslatok még mai alakjukban is károsak reánk nézve, mert elmulasztotta a kormány azokban több, nagy horderejű jogunkat biztosítani. Ha még ezekből is le akar alkudozni az osztrák, ha még emellett a kvótánkat is fel akarja emelni, akkor vele kiegyezést kötni bűnös lelkiismeretlenség.

Ime így nyilatkozik Apponyi is, a ki különben a 67-es közjogi alapon állva, hiva a kiegyezésnek. Ő azonban látván, hogy jó kiegyezést kötnünk már lehetetlen, nem ismer más megoldást, minthogy Magyarország törvényadta önrendelkezési jogával éljen. S elítéli a kormányt, mely feladta ezt a jogot, hogy a kiegyezéshez való ragaszkodásával tetszelegjen Bécs előtt.

Szólván a közigazgatás államosításáról, itt is a legnagyobb bizalmatlansággal nyilatkozik a kormányról s nehogy ennek hatalmi eszközei szaporodjanak, az államosítást nem tartja időszerűnek.

Bármily mérsékelt is volt az Apponyi beszédje, határozott hadüzenetet tartalmazott az a Bánffy-kormány részére és most már bizonyos, hogy a nemzeti párt a függetlenségiakkal egy vonalban fog harcolni a Bánffy-kormány ellen.

Az Apponyi szónoklata felrázta a kedélyeket s ennek hatása már a képviselőház legutóbbi ülésén is erősen érezhető volt. Az ellenzék meg van győződve arról, hogy a Bánffy-kormány számára elérkezett a leszámolás órája.

Az Apponyi beszámoló utjáról szóló részletes tudósításunk alább következik.

Apponyi beszámolója.

Gróf Apponyi Albert e hó 16-án mondotta el Jászberényben nagy hallgatóság előtt beszámolóját. A nemzeti párt vezérével együtt jöttek Budapestről Horánszky Nándor pártelnök s több nemzeti párti képviselő. A vendégek féltízkor érkeztek Jászberénybe, hol nagy választóközönség gyűlt össze a pályaházban. Itt Konez Menyhért prépost üdvözölte a kerület képviselőjét, 180 fogat vitte a vendégeket

a própost lakására, a hol a lépesőházban fehérruhás leányok szórtak virágot eléjük. Az elsőemeleti teremben a jászberényi hölgyek fogadták Apponyit s nevükben két gyönyörű leányka bokrétát nyújtott át a kerület képviselőjének. Reggeli után féltízkenyegkor volt a beszámoló a városháza előtt, a melyen tribünt emeltek gróf Apponyinak. A mikor itt megjelent, hosszantartó éljenzéssel üdvözölte az összegyűlt nagy hallgatóságot.

A beszámoló.

Apponyi beszédét a parlament munkaképtelenségén kezdette. Valóban halálos sebet ejtett alkotmányos életünkön az utolsó választási hadjárat — ugymond — és azt a végzetet akasztotta nyakunkba, hogy akkor, midőn gazdasági létünk alapjainak megújításáról van szó, midőn közjogunk sértetlenségeért kell harcolnunk, akkor ennek a *nemzetnek csak formailag van képviselete, de valóban nincs.* Akkor e nemzetnek oly parlamentje van, mely nem a nemzet szabad nyilvánulását, hanem a hatalom mindenféle befolyásainak köszönheti létét.

A kiegyezési javaslatok.

Az egész politikai helyzetet a kiegyezési kérdések uralják. E kérdések megoldásánál meg kell óvni az ország életbevágó gazdasági érdekeit, közjogunknak és különösen az 1867: XII. törvényezikk által biztosított jogoknak sértetlenségét. Bizonyos felfogást terjesztenek, mint hogyha a kiegyezési javaslatok gazdasági szempontból Magyarországnak igen becses vívmányát, kincsét képeznék, melyet veszélyeztetni bűn volna. Megvallom egész nyiltan, hogy teljes tárgyilagossággal bírálva a kiegyezési javaslatokat, azok Magyarország közgazdasági érdekeinek szempontjából nemcsak *nem jók*, hanem *határozottan rosszak.* Mert a vám- és kereskedelmi szövetséggel összefüggő legfőbb kérdések egyikét sem oldják meg helyesen. A fogyasztási adóknál jogtalanul elidegenített tulajdonunk visszaszerzéseért árt kell fizetnünk, a magunkét pénzen kell megvásárolnunk a *fölémelt kvóta* alakjában. De talán még czifrább az a gondoskodás, melyben a kiegyezési javaslatok *kereskedelmi politikánkat* részesítik. Hogy a jelenlegi vámtarifa Magyarország érdekeinek meg nem felel, hogy a védelmet nem nyújtja arányosan a magyar és az osztrák termelésnek, hogy tehát a közös vámterületen új vámtarifát kell létesíteni: ezt a kormány előterjesztése is elismeri. De ezt az új vámtarifát mégsem alkotják meg most, hanem elhalasztják a szerintük is szükséges vámtarifa-reformot 1902-re, de a vámszövetséget mégis megkötik 10 évre. 1902-ben, ha a kormány előterjesztése keresztülmegy, még több évre le vagyunk kötve a vámszövetségnek, ennek folytán a vámtarifa reformja csupán az osztrák törvényhozás hozzájárulásával lesz keresztülvihető. Már most hiszi-e azt józanészü ember, hogy az osztrák törvényhozás ebbe belemegy, ha nincs reá kényszerítve azáltal, hogy különben nincs vámszövetség? Hiheti-e, hogy Ausztria méltányossági érzetből lemond olyan előnyökre, melyeket még éveken át élvezhet; hogy önként megrosszabbítja önmagára nézve a vámszövetség feltételeit? Ki van zárva az, a minek pedig még valószínűnek lenni sem volna elég, hogy tudniillik Magyarország érdekeinek megfelelő kereskedelmi politika fog a vámszövetségben érvényesülni.

Ezt a célt csak oly uton lehetne biztosítani, hogy már most megalkottatnék az új autonóm vám-

tarifa és az arra vonatkozó megegyezéstől tétetnék függővé e vámszövetség megkötése, tekintet nélkül arra, hogy ama vámtarifa gyakorlatilag csak 1903-ban érvényesülhet. De az országot 10 évre lekötni helyes kereskedelmi politika nélkül, ez már annyit jelent, mint az ország érdekeit teljes *bizonyossággal feláldozni* és ennek neve nem könnyelműség többé, hanem lelkiismeretlenség.

Gazdasági önállóság.

És miért történik ez? Mert a vámtarifa reformjára nézve kétes volna a megegyezés, akár most, akár 1903-ban, ha tehát ennek sikerétől teszszük függővé a vámszövetség megkötését, kétséssé válik maga a vámszövetség is, *ennek pedig kétséssé válnia nem szabad.*

A Lajtán tul tudják ezt már s az 1867. XII. törvényezikk azon intézkedéseit, mely Magyarország gazdasági önállóságát fentartotta, üres jogi fentartás értékére szállították le, a minthogy kormányaink kezében tényleg azzá vált.

Tudom, hogy ezt sohasem fogják beismerni, de eselekedeteik az ellenkező felfogás nyögét viselik és ünnepeletetik magokat a lajtántuli és udvari körökben, mint a monarkia gazdasági egységének fentartói. Ezzel szemben ma az előrelátó gyakorlati politika szempontjából is *el kell készülnünk a tényleges gazdasági különválásra.* Én ma is hive vagyok a vámterület közösség fentartásának, természetesen jogaink és érdekeink teljes biztosítása mellett és nem is esem kétségbe ennek lehetősége fölött, ha a magyar ügyek vezetése olyan férfiak kezében van, a kik a nemzet jogaiból nem áldoznak fel semmit. De ha azokat az áramlatokat nézzük, melyek Ausztriában uralkodókká váltak, melyeknek terjeszkedéssel szemben *a magyar kormány tetlen marad,* sőt engedékenysége által azokat táplálta, nem hunyhatok szemet azon tény előtt, hogy méltányos kiegyezést kötni mind nehezebbé válik és *maholnap lehetetlen lesz.*

A kvóta.

Olvastam azt a munkát, a melyet *Horánszky* Nándor tisztelt barátom a kérdéstről irt, a melyben ki van mutatva, hogy *az a kvóta is, melyet eddig fizetünk, túl magas,* nem hogy alacsony volna és ezzel szemben komoly czáfolatot meg sem kíséreltek. Hát a kvótának számokban kifejezett aránytalanságai mellett nem másik aránytalanság-e az, hogy a közös intézmények közgazdasági és erkölcsi előnyeit nem a kvóta arányában, hanem majdnem kizáróan Ausztria élvezi. Előnyomulását tehát az osztrák követeléseknek csak egy ténnyel lehet megmagyarázni: azzal, hogy magukat biztosítottak érzik, hogy a míg a jelenlegi politikai rendszer tart, Magyarország a maga menedékházát minden igazságtalan túlterheléssel szemben, az ország gazdasági önállóságát tényleg igénybevenni nem fogja. Semmi kétség, csak legyen egy kormány, egy párt, a mely fel tudja kelteni a Lajtán tul azt a hitet, azt a tudatot, hogy ha odaát tulfeszítik a hirt, akkor barátságosan elválunk tőlük és önállóan rendezkedünk be: szaladva jönnek hozzánk azzal, hogy a gazdasági közösséget ránk nézve méltányos feltételek mellett ujítsák meg.

Ha bármi okból Ausztriával komoly módon a közös vámterület alapján kiegyezést létrehozni nem lehetne, akkor semmiféle szempontnak fel nem áldozhatjuk közjogunk épségét, az 1867. XII. törvényezikk intézkedéseinek érvényesítését.

Ha tehát az ugynevezett *önálló intézkedésekre* kerül a sor, minden előjel szerint *egy nagy harcra fog kellene vívunk a 67-iki kiegyezés csorbítatlanságáért,* melyért politikai következményeivel az egész felelősség a kormányé lesz. Mert ő lesz az, a ki tullépi azt a határt, a hol nincs többé más politikai kötelesség sem, mint megóvni Deák Ferencz hagyatékát.

A közigazgatás reformja.

A szónok ezután röviden áttért a fejtegetésére annak, hogy mi az oka az általa ilyképpen vázolt közállapotoknak. Az okot magában a nemzetben s a választó-közönségben keresi. Minden nemzetnek — ugymond — olyan kormánya van, a milyent megérdemel és minden nemzet ugy fekszik, ahogy önmagának az ágyát megveti. A kormány a maga akarata szerint erőszakolja a községit, a megyeit, a politikai választásokat s egész, ugynevezett reformirányzatából mégis csak egy gondolat domborodik ki: hogy hatalmának mindenhatóságát öregbithesse. Ily körülmények közt és ily előzmények után beszél a kormány nekünk arról, hogy a közigazgatás reformja, a közigazgatás államosítása az ő feladata. Azt mondják, hogy ime a mi régi programmunk megvalósítására törekszenek és segítséget várnak, követelnek tőlünk. A mi régi programmunk! Elfelejtik, hogy a közigazgatás államosítása a közszabadság minden biztosítékának öregbítéséhez van kötve. Mindenütt halálos veszedelem a szabadságra nézve az, ha a központi hatalomnak jogositványai növeltetnek a nélkül, hogy a közszabadság biztosítékairól egyenlő arányban gondoskodás történék. Magyarországon ez egyenesen nemzeti veszedelem. Ne felejtjük el, hogy 350 esztendőből csak 30 év van, mióta magyar ezen központi hatalom, a mióta — ugy ahogy — a magyar nemzeti érdekek megvédését tűzte ki czélul. És ne felejtjük el, hogy ez a központi hatalom csak addig magyar, a meddig a magyar társadalom önálló ereje nem engedi, hogy más legyen.

A katolikus autonomia.

Választóitól — így folytatja beszédét a szónok — két mandátuma van: egy az országgyűlésre s egy a katolikus autonomiát szervező gyűlésre. Kötelessége tehát, hogy a katolikus autonomia ügyéről is nyilatkozzék választóinak. Ez ügynek előkészítése a mennyire — ugymond — tőlünk függött, szépen haladt előre. A tervet immár készen van. Annyit mondhatok önöknek, hogy iparkodtam arra, hogy ugy a szervezetben, mint a hatásköröknek megállapításában tiszteletben tartassanak a mi hitünknek szent tanai és azok az elidegeníthetetlen jogok, a melyeket a katolikus egyház változhatatlan szervezete a tanítóegyház számára fentartott. Iparkodtam arra, hogy mi katolikusok világi vonatkozású ügyeinkben szabaduljunk a gyámkodásnak ama megalázó helyzetéből, a melyben most vagyunk.

Én, tisztelt választóközönség, nemzeti életünk megerősödését akkor látom, hogy ha a társadalmi szervezetek megerősödnek, hogy ha azok a lelkiismereti szabadságnak, hogy ha azok a polgárok közti testvéries szellemnek megfelelően kiépítettnek és biztosítottak. Erős államot kívánok ugyanis, de erős magyar állam, erős magyar nemzeti állam, nem egy üstökénél felülről tartott szervezet, hanem egy olyan fa, mely gyökereit mélyen beereszti a magyar nemzet független gondolkodásának, független érzé-

sének és hazafiasságának talajába. Ebből a szempontból, ily szellemben, ily irányban fogok működni, míg az önök bizalma felém fordul, úgy az egyházi, mint a politikai téren. Mert én meg vagyok győződve, hogy ma ninesen ennek az országnak sürgősebb föladata, mint az eltiprott szabadságnak újbóli kiküzdése és biztosítékokkal ellátása. Az Isten áldja meg önöket. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

A lakoma.

A beszámoló után, délután egy órakor, a Margitszigeten lakoma volt. Az első köszöntőt gróf Apponyi Albert mondta a királyra. Konez Menyhért szép felköszöntőben Apponyit és nejét, meg fiát, „a haza reményét” éltette, mire Apponyi megköszönte a jókívánságokat s a jászberényi nemzeti pártra üritette poharát.

Négy órakor gróf Apponyi megjelent az *iparos testület zászlószentelő-ünnepén*, hol a zászlóanyai tisztet gróf Apponyiné távollétében Eigen Pálné vitte.

A képviselők este visszautaztak Budapestre.

Országgyűlés.

Október 15-én meglehetősen viharos ülése volt a képviselőháznak. Bánffyék ugyanis kifogyva az időből, nem hiszik, hogy az állami költségvetést ez évben le lehessen tárgyalni, kivált ha az obstrukció beköszönt. Szeretnék tehát, ha a költségvetés tárgyalását a jövő évre halaszthatnák. Hogy azonban ez megtörténhessék, meghatalmazást kell kérniök az országgyűléstől arra, hogy a kormány a jövő év elejétől kezdve saját belátása szerint gazdálkodhassék az ország pénzéből mindaddig, míg a költségvetést törvényesen meg nem állapítják. Ezt a meghatalmazást akarta Bánffy öt hó tartalmára kieszközölni avval a törvényjavaslattal, a melyet legközelebb a Ház elé terjesztett s a melyet parlamenti nyelven indemniti-javaslatnak neveznek.

Hogy tehát ezt a javaslatot minél hamarabb keresztülhajtsa Bánffy, ahhoz a csinyhez folyamodott, hogy alig egy óra múlva a képviselőházi ülés után a javaslatot már a pénzügyi bizottsággal tárgyalhatta, amely bizottság e javaslat előzetes tárgyalására hivatott. Nagyon természetes, hogy az ellenzéki honatyák ilyenformán tudomást sem vehettek a pénzügyi bizottság szándékáról s ott nem is jelenhetvén meg, a bizottság a hátuk mögött persze sietett elfogadni a javaslatot.

Az ellenzék e miatt ugyancsak föl volt zúdulva, a mikor a pénzügyi bizottság előadójaként *Pulszky* Ágoston beterjesztette az indemnitásról szóló jelentést s annak, az osztályok mellőzésével, napirendre tűzését kérte. *Polónyi* azonnal fölállott és konstataulta, hogy a házszabályok szerint a bizottsági ülésre szóló meghívót a képviselőházi ülés folyamán kell kifüggeszteni, a mi csak az ülés után történt; továbbá a javaslatot ki kellett volna nyomtatni és szétosztatni a Ház tagjai közt, mielőtt a bizottsági ülést megtartották volna, ez csak ma történt meg. Így az ellenzéknek sem a bizottsági, sem

más tagjai nem jelenhettek meg a tegnap délutáni ülésen. Indítványozta tehát, hogy a javaslatot újból utasítsák a bizottsághoz.

Folytonos zaj, helyeslés, ingerültség és ellentmondás közt beszélt az előadói székből *Pulszky* s azzal védte a pénzügyi bizottságot, hogy az a csinytevés gyanuját nem érdemelte meg és hogy az ellenzék csak akkor panaszkodhatnék, ha látogatná is a bizottsági üléseket, de ezt sem *Polónyi*, sem *Justh* nem teszik. Viharos zajjal fordult az egész ellenzék e támadás következtében *Pulszkyra* s egyszerre fölfedezték, hogy az indemniti javaslatának voltaképp *Hegedüs* Sándor az előadója. Kipirultan, tüzes szakkal követelték, hogy *Pulszky* hagyja ott az előadói széket rögtön. Zugott, háborgott az egész ellenzék, kiváltképp a szélsőbal. *Láng* elnök hasztalanul kért, követelőzött, esöngetett, a zaj nem csillapult s a hozzája kiabált kérdésekre kénytelen volt konstataálni, hogy a pénzügyi bizottság csakugyan *Hegedüst* választotta előadójává s hogy a jelentés nincs hitelesítve. Erre még ingerültebben követelték a *Pulszky* eltávolítását. *Pulszky* azonban maradt, egy darabig hallgatott, várta a zaj lecsillapultát s mikor ez nem akart megszűnni semmiképp: a kormánypárti ifjuság körülállotta az előadói széket, ebbe a körbe beállítottak két gyorsíró és *Pulszky* a süketítő zajban igen indulatosan elkiáltozta a beszédét, a melyből a kis körön túl, mely tüntetőleg helyeselt és éljenzett, — egy szót sem lehetett hallani.

Bánffy báró egykedvűen nézte ezt a jelenetet. Időközben megjött a pénzügyi bizottság elnöke, *Szell* Kálmán s azzal védte meg az eljárást, hogy ő a régi szokáshoz híven járt el, a mikor bővebb megfontolás nem követelő javaslat kitűzésével sietett, végül neki nem tulajdonítható sem ennél a kis jelentőségű, sem más ügynél a rossz szándék.

Ez csillapítólag hatott; da *Pulszky* még mindig ott makaeskodott az előadói székből, habár *Hegedüs* Sándor már megjött s el is akarta foglalni az előadói széket. Ez újabb olaj volt a tüzre s az ellenzék még viharosabban követelte a *Pulszky* eltávolítását, *Holló* Lajos még megtorlást is követelt. Végre *Pulszky* mégis kénytelen volt átengedni a helyét *Hegedüs* nek s erre a vita, a melyben még *Horánszky*, *Szentiványi* Árpád, *Szöts* Pál, *Pulszky* és *Ivánka* Oszkár vettek részt, befejeződött s husznál több ellenzéki kérésére a hétfői ülésre halasztották annak az eldöntését: visszautasítsák-e az indemniti javaslatát a pénzügyi bizottsághoz megfelelő eljárás végett. Előre látható, hogy ezt a többség elveti s akkor kerül sor arra a vitára: ne küldjék-e a javaslatot, a napirendre tűzés előtt az osztályokhoz?

Valószínű, hogy az obstrukció már ennél a kérdésnél megkezdődik, mert ez, lévén pusztán formai kérdés, eddig is csak azért taglalták oly erősen az ellenzékiek, hogy a Bánffy orra alá jól megérdemlett borsot törjenek. De nem egykönnyen teszik

meg neki különben sem azt a szivességet, hogy elfogadjanak egy olyan javaslatot, a mely Bánffy felmenti attól, hogy a költségvetést az idén tárgyalassa: ennek tehát ideje maradna a kiegyezés kérdésében esetleg meginduló obstrukciót is kibőjtölteni.

Az ellenzéki pártok erősen szervezkednek a kormány ellen, ez viszont avval fenyeget, hogy obstrukció esetén éjjeli ülésekkel törí meg az ellenzékét. Mindenesetre heves parlamenti harez előtt állunk.

A harez csakugyan hevesen kitört már a képviselőház október 17-iki ülésén, midőn ugyanis *Polónyi*-nak az a javaslata került megvitatásra, hogy az indemnitati javaslatot a Házban való tárgyalás előtt visszaküldjék-e a pénzügyi bizottsághoz, ha ide nem, az osztályokhoz, vagy sem.

Polónyi Géza ugyancsak megmarkolászta a kormányt és a többséget, azután a kiegyezés nagy kérdését vette kezébe s a legerősebb vádakát szórta a kormány szemébe. Ráolvasta Bánffyra, hogy a fogyasztási adók átutalásának jövedelmét a kvótafelémelés árán vásárolta meg s a kvótafelémelésre szóban és írásban már 1896-ban elkötelezte magát. Ráolvasta a miniszterelnökre azt is, hogy 1896-ban ő is azt a magyarázatot adta a kiegyezési törvény 68. §-ának, mely szerint ha a kiegyezés parlamentárisan meg nem köthető, parancsolólag előáll a vámsorompók föllállítása, most pedig ezt a magyarázatát elhagyta. Vádolta Bánffy bárót azzal is, hogy ő teremtetten meg azt a helyzetet, a melyből most már, bárki kerüljön is a kormányzókébe, nincs más kibontakozás, mint a törvénybeütköző új provizórium. Ezért nem engedhető meg Bánffynak, hogy indemnitit áterőszakolja. Bejelenti ezért a minden eszközzel való harezot.

Ennek a beszédnek rendkívüli hatása volt az ellenzékre. *Polónyi*t éljeneztek, tapsolták s üdvözlésére járultak. Még zugóbb volt a taps és éljenzés, a mikor *Gullner* Gyula beszélt, a ki bejelentette a nagy leszámolást s a törvény tiszteletének, a politikai tisztességnek, az adott szó szentségének hiányát hozta fel a kormánynyal szemben. Ez a beszéd még keményebb volt, mint a *Polónyi*é s az ellenzék valóságos tomboló tetszéssel fogadta.

Bánffy báró szólásra jelentkezett. Az egész ellenzék rázudult:

— Czáfolja meg a kvótaemelést!

És abban a nagy zajban, a mely addig nem szünt meg, a mig beszélt: minduntalan ez a követelés röpült át hozzá. A miniszterelnök kijelentette, hogy ő abban a tudatban, hogy hallgatása az ország érdekében fekvő, nem fog nyilatkozni, bárminő támadásokat intézzenek is ellene, még akkor is, ha az indemnitati javaslatából január elejére nem lesz törvény. Ezzel az elbizakodott kijelentéssel adta tudtul, hogy elfogadja az ellenzék hadüzenetét.

Az október 18-iki ülés névszerinti szavazással kezdődött a *Polónyi* Géza ismert indítványa fölött.

Miután ezt a többség leszavazta s elhatározta, hogy a javaslatot nem utalja az osztályok elé, az elnök útján a kormány azzal a javaslattal állott elő, hogy az indemnitás javaslatát a szombati ülésen vegye tárgyalás alá a képviselőház.

Molnár János szólalt fel először a javaslat ellen. Bejelentette, hogy a néppárt is csatlakozik a Bánffy-kormány ellen megindított küzdelemhez.

Utána *Apponyi* Albert gróf, a nemzeti párt vezére mondott nagyhatású beszédet, erősen támadva a Bánffy-kormányt, a mely nem akarja felvilágosítani az országot arról, mi az álláspontja a kiegyezési kérdésekben. A magyar kormány — ugymond — több ízben hangoztatta, hogy a kvóta kérdésében a két kormány között nem történt megállapodás. Ismeretes azonban az osztrák kormány álláspontja, a mely a kiegyezés létrejöttének egyik főfeltételül a kvótaemelést állította fel. A magyar kormány azért terjesztette be a kiegyezési javaslatokat, hogy azokból törvény legyen; törvénynyé pedig csak abban az esetben válhatik, ha a kvótát felemelik; következésképp a magyar kormány már a kiegyezési javaslatok benyújtásával elismerte, elfogadta a kvótaemelést. A múlt év végén határozottan kijelentette Bánffy és a párt, hogy az 1867. XII. t.-cz. 68. szakasza alatt csak önálló vámterületet lehet érteni. Most aztán tudni sem akarnak az önálló vámterületről. Ily előzmények után ne esodálkozzék a kormány, hogy az ellenzék éles és szokatlan fegyverekkel küzd. Kötelességének tartja követelni, hogy lássuk, milyenek a kormány irányzatai. Mig ezt meg nem tudja, nem fogadja el az indemnitásra vonatkozó napirendet.

Öt percz szünet után *Lukács* László pénzügyminiszter válaszolt röviden *Apponyi* gróf beszédére, tagadva azokat, miket az osztrák miniszterek kijelentettek.

Az indemnitati-javaslat fölött folytatják a vitát.

MI HIR A POLITIKABAN?

Egy millió forint a népiskoláknak. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a képviselőház elé törvényjavaslatot nyújtott be, a melyben állami népiskolák és az ezzel kapcsolatos tanítólakások építésére 1,000,000 forint hitelt kér. Ebből az összegből a hiányzó vagy nem megfelelő állami elemi népiskolai helyiségeket építtetné fel, miután azok sok helyen nem felelnek meg a népiskolai törvény követelményeinek. Az országban 196 olyan, részben községek, részben hitfelekezettek által az államnak átadott népiskola van, melyek türethetetlen épületekben vannak elhelyezve. Ezért, már csak az állami tekintély megőrzés szempontjából, de más iskolafentartóknak buzdító példaadásul is, segíten kell a türethetetlen állapoton. A 196 iskolánál 302 tanteremről és 177 tanítói lakásról kell gondoskodni. Az

építkezési költségekhez a községek és felekezetek részéről 43.259 frt pénzérték szolgáltatik. Helyeseljük a törvényjavaslatot, mert szükség van rá, csak azt nem tudjuk helyeselni, hogy a mi kormányunk is olyan mint a rossz gazda: a fokozatos javítgatás, építgetés helyett megvárja, míg az épületei összeomlanak, akkor aztán nagy kölcsönökkel igyekszik magát kivágni a reá zúdult bajból.

Külföld.

A német császár Konstantinápolyban. A legnevezetesebb európai események egyike most az, hogy Vilmos német császár látogatására ment a török szultánnak Konstantinápolyba. Utközben átment Olaszországon is s Umberto olasz királylyal, hiv szövetségesünkkel összepuszilkózott, de hogy mit beszélt egymással a két fejedelem, azt még a titok fátyola borítja. Innen folytatta útját Konstantinápoly felé. Ez az utazás természetesen óriási költséggel s előkészületekkel jár. A császári pármálhája nem kevesebb mint 110 óriási ládából áll. Ezek között van egy óriási láda, a melyet külön vonat visz, ebben vannak a Kelet számára vitt drága ajándékok. Az étellemezről két szakács és egy egész sereg kukta gondoskodik. A császári pár lakó- és hálószobákat is visz magával, a melyeknek tovaszállítására 100 öszvér szükséges. Összesen 1500 állat teszi meg az utat a hátsó- és teherhúzó lovakat beleszámítva. A császárral 92 basa és tisztviselő utazik; a szolgálattevő eselédesség száma egész sereg (1000) s ezenkívül a császár személyi biztonságát 18 udvari esendőr őrzi. Ilyenformán az utazás több millió forintba kerül. Hogy miért teszi meg Vilmos császár ezt a nagy fáradtsággal és költséggel járó utat, azt ma még nem lehet tudni. Bizonyos azonban, hogy a látogatásnak nem pusztán szórakozási célja van, ellenben azt kell feltennünk, hogy az erélyes, fiatal császárt igen nagyjelentőségű tervek birták erre a kirándulásra. Ki tudja, milyen világtörténelmi jelentőségű esemény készül most a Keleten?

MI UJSÁG?

A király a lőcsei szegényeknek. A király a lőcsei városi szegényalap gyarapításra 500 frt adományozott.

A királyné végrendelete. Erzsébet királyné végrendelete most jutott köztudomásra. A királyné általános örökösévé nem Mária Valéria főhercegnőt, hanem legidősebb leányát, Gizellát tette meg. A végrendeletben gondoskodás történt a királyné udvari személyzetéről. Így Ferenczy Idának, felolvasónőjének, a királyné nagy pénzösszeget, kétszázezer forintot hagyományozott s azonkívül meghagyta, hogy továbbra is élvezze eddigi javadalmazását, szabad lakással a Hofburgban. Meissels első komorna ugyanezekben a kedvezményekben részesül, de nagyobb pénzösszeg nem jutott neki a hagyatékából.

Emlékeztető az 1848 49-iki napokra. 1848 okt. 16. V. Ferdinánd Windischgrätz herezegre bizza a monarchia hadi erejét s teljes hatalommal ruházta fel, hogy a rendet helyreállítsa.

1848 okt. 17. Móga a kormány utasítására a nemrég érkezett Görgei vezette előőrsöket és dunántúli nemzetőröket a Lajta tulsó partjára tolja át.

1848 okt. 19. Hentzi várparancsnok háromezer nemzetőrt nem bocsát be Péterváradra, ellenszegüléseért a kormány Pesten haditörvényszék elé állítja.

1848 október 22. Szimmics Boldizsár császári tábornok Csacznál ötezer emberrel betör az országba s a vidék népétől élelmiszert kezd harácsolni.

Püspök a fegyházban. Nagy-Enyedről vesszük híret, hogy Majláth Gusztáv püspök az országos fegyintézetben levő katolikus fegyenczek meggyónatása és megbérmálása végett oda érkezett. Ő az első főpap, aki itt ily nemes hivatást teljesít.

Földmives-ifjusági egyesületek. A katolikus körök katolikus földmives-ifjusági egyesületek alapítását tervzik s ez iránt az ország különböző vidékein már mozgalmat is indítottak. Az eszmét a katolikus mesterlegény-egyesületek nagy virágzásából merítették. Az új egyesületek nagy részét is ezeknek a mintájára szervezik, az önképzési időszakot és a különböző összejöveleteket azonban pusztán a téli hónapokra szorítják.

Az Arpádházbeli királyi pár temetése. E hónap 21-én kegyeletos és a maga nemében páratlanul álló esemény színhelye volt az ország fővárosa. Az említett napon volt ugyanis III. Bélának és nejének, Chatillon Anna antiochiai herezegnőnek a temetése, akik több mint hétszáz esztendővel ezelőtt hunytak el. III. Béla és hitvestársa a budai Mátyás-templomban alusszák október 21-én tul örök álmokat. Itt lesz a siremléke magyarországi szent Erzsébet nagyapjának, III. Bélának, a ki által Árpád vére a Habsburgokéval egyesült. Hogy a magyar nemzet kegyeletét mélyen érintő e jelentős esemény megtörténik, azt a mi jó királyunknak, első Ferencz Józsefnek köszönjük. Szeretett királyunk ugyanis 1897. május 25-én intézte Bánffy Dezső báró miniszterelnökhöz azt az emlékezetos kéziratát, amelyben kijelentette, hogy királyi őseinek, III. Bélának és hitvestársa, Chatillon Anna, antiochiai herezegnőnek az eltemetetéséről ő kíván közvetlenül gondoskodni. III. Bélát a fehérvári bazilika alatt nyugvó elődeihez, közvetlenül hitvese, Anna mellé temették. Itt nyugodtak hamvaik hetedfélszázadon át. Az országot végveszélylyel fenyegető viharok bántatlanul hagyták a templom talajába sülyesztett márványporsókat. Sértetlenül voltak, midőn a véletlen 1848. évben napfényre hozta. A koporsók, a csontvázak a király jelvényeivel és ékszerével együtt, még ugyanazon évben a nemzeti muzeumba vitettek át, hol a csontok egész 1862 július 10-éig őriztettek, amely napon azokat két koporsóban, a budavári plébánia-templom szentélye alatt levő kriptá

két fülkéjében temették el s a falazatba beillesztett három réztáblára vésett, felirattal jelölték meg a király és a királyné nyugvóhelyeit. A király elhatározásából október 21-én III. Béla és Chatillon Anna tetemét a Mátyás-templom Szent Háromság kápolnájában helyezték el.

Az örök sikkasztó. Krivány sikkasztásairól csak rövid ideig hallgatott a krónika. A vizsgátbizottság, mely még most is az aradi árvaszék iratait kutatja, újabb hatezerforintos sikkasztást fedezett fel, amit Krivány esztendőkkal ezelőtt követett el. Kiderült az is, hogy a nagy sikkasztó hivatalába lépésétől kezdve folyton dezsámlta a rábizott pénzt, úgy hogy valószínűleg még újabb sikkasztások nyomára fognak jönni. A ma fölfedezett sikkasztás ügyében kihallgatták Sweger Lajos felfüggesztett főszámvevőt.

Ritka vadászszákmány. Ales Ferencz erdőgondok Lichtenberg báró sancí erdejében a minap egy petytyezett hiénát lőtt le. Az elejtett vad csak északi Afrikában és Ázsia nyugati részein fordul elő. Valószínű, hogy a hiéna egy állatseregletből szökött meg.

Pápay István hamvainak hazaszállítása. A király egyik legkedvesebb emberét, Pápay Istvánt a kabinetiroda főnökét a mult esztendőben a bécsi községi temetőben temették el. Pápay özvegye azóta végleg Budapesten telepedett le és a király a budai vár-bazárépületben ajánlott föl számára nagyuri kényelemmel berendezett szállást. Az özvegy eleitől fogva azt óhajtotta, hogy férje hazai földben nyugodjék. Kivánsága már a napokban teljesülni fog. A bécsi községtanács megengedte a holttest exhumálását, a székesfőváros tanácsa pedig ingyen disztribútort jelölt ki a kerepesi-uti temetőben Pápay nyugvóhelyéül. Az átszállítás legközelebb megtörténik.

Magyar papok Amerikában. Az eperjesi gör. kel. püspök amerikai hívek kérelmére most három papot rendelt ki Amerikába. Keselyák Pétert Lansfordba, Alklej Antalt Me-Kesportba és Halykó Jánost Me-Adooba.

Megmérgezett grófi család. Az a hír érkezik Nagy-Mihályról, hogy gróf Hadik Jánosnak, a ki ezidő szerint családjával Gáloeon tartózkodik, a mult esztendőben mind a három gyermeke majdnem egyidőben egészen hasonló mérgezési tünetek közt betegedett meg. Szombaton két gyermek meghalt. A megrendítő szerencsétlen eset okát nyomozzák.

Táncsis Mihály siremléke. A Táncsis-bizottság gyűjtötte fillérekéből diszes emléket állítottak a fővárosban Táncsis Mihálynak, a szabadság sokat szenvedett bajnokának sirja fölé. Az ünnepségre, mely a mult vasárnap volt, daczára a csuf esős időnek, tömegben tódult ki a főváros népe a kerepesi-uti temetőbe. Az egyesületek zászlók alatt vonultak ki, a menet elén pedig ott vitték a sok koszorút, a mit kegyeletes kezek szántak az emlékre. Az emléktábla kőből készült, tetején az agg Táncsis Mi-

hálynak sikerült mellszobrával, mely felé a talapzaton álló munkás babérkoszorút nyujt. Az ünnepi beszédet Barabás Béla orsz. képviselő mondotta. Adorján László pedig elszavalta erre az alkalomra irt ódáját. A koszoruk tömegéből kiváltak Hegyi Aranka, Küry Klára, a 48-as függetlenségi kör és mások koszorui. A siremlék, elül ezt a felirást viseli: Táncsics 1799—1884, hátul pedig: emelte a központi Táncsics-bizottság 1898-ban. A bizottság este társasvacsorával fejezte be a kegyeletes ünnepet.

A Muraköz magyarosodása. Örvendetes eseményről adnak hírt a magyarfaló zágrábi lapok. Azt írják, hogy Poszilovic zágrábi érsek elősegíti a Muraköz megmagyarosodását, mert mind olyan káplánokat nevez ki oda, a kik teljesen megmagyarosodtak. Az érseknek joga van olyan káplánokat kinevezni, a milyenek neki tetszenek. A helyett, hogy horvátokat küldene oda, a kik a horvát eszmét terjesztenék, csak olyanokat nevez ki, a kik horvát nemzetiségüket eleserélték a magyarral.

A kalóz és a kigyó. Páris egyik külvárosi színházában most nagy hatással adják a Sivatag kalóza című rémdrámát. A sivatagban előfordul egy kigyó, amely be akar kapni egy gyermeket, mire megjelenik a kalóz, lelövi a kigyót és megmenti az ártatlan kisdud életét. A kigyó egy fa törzse köré tekerőzik, fejét pedig egy masiniszta igazgatja a kezével. A szenzációs jelenetben azonban a minap sajnálatos dolog történt, a kalóz puskája nem sült el, a kigyó pedig egyre vészesebben tátogatta a száját. A kalózt ábrázoló színész azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem megfordította a puskát és a puskatussal rávágott a kigyó fejére. A következő pillanatban pokoli ordítás hallatszott és a kigyó, hamisítatlan bellevillei kiejtéssel megszólalt:

— Megállj gazember, ezt visszakapod előadás után!

A közönség kővé meredt a természeti tüneménytől, a masiniszta pedig nem játszotta többé a kigyót.

A czivis és a telefon. A debreczeni városháza előtt pipázgatott két czivis, egyszer csak megszólalt az egyik:

— Komám! látott kend már telefonyt?

— Nem én.

— Hát kend?

— Én már láttam. Tavaly Nánáson. De azt mondják, hogy az se a' vót!

Az idomító komája. Romvaltert, Ottó főherezeg versenyistállójának idomítóját, nagy tisztesség érte. Kis fia született s az új jövevénynek a fenséges gazda, Ottó főherezeg lett a keresztapja. Romwalter régi, hü embere a főherezegnek, a ki ügyességeért igen kedveli őt. A fölajánlott keresztapaságot szívesen fogadta el a főherezeg.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A trágya elteregetéséről.

Nagyon fontos dolog a trágyateregetés. Fontos egyrészt azért, mert az okszerű teregetéssel néha a trágyának felét megmentjük, másrészt sok időt s így pénzt, napszámot takarítunk meg. Megváltozhatlan törvénye az a természetnek, hogy a különböző anyagok közönséges hőmérséklet mellett — nedves állapotban, mint minő a trágya — változásoknak vannak alávetve. Így a trágya, ha azt nedves állapotban kiteretjük a szántóföldre, csakhamar bomlásnak fog indulni. A vegyi változások termékeinek egyrésze, mint illó gázok a levegőbe — értéktelenül — elszállnak, másik — oldható — része az eső vagy hóvíz által talán a szomszéd földére vitetik vagy sodortatik és nekünk nem marad más a festett szalmánál és korhadt alomnál. Hogy tehát így meg ne károsodjunk, tennünk kell valamit s ez a valami igen egyszerű dolog: a változások termékeit le kötni, magunkévá tenni.

Ugyanaz, a mit az elébb mondtunk az istálló-trágyáról, áll a mesterséges vagy műtrágyákra is. A káli műtrágyánál vagy a szuperfoszfátnál ugyan csak sok illó és értékes vegyület száll el a gondatlan eljárás által.

Az értékes anyagok lekötése azáltal történik, hogy a trágyát kihordás után azonnal, a mint csak lehet egyenletesen és finoman, úgy, hogy az egész szántóföld felülete be legyen vele fődve, szétteregetjük, hogy a bomlásnak elejét vegyük s ha esetleg eső jön, az eső által feloldott részek rögtön a földbe kerüljenek, azon részbe, a melyre szánva volt a trágya. Arra pedig nagyon ügyelni kell, hogy olyankor, ha kilátás van erős éjjeli fagyra, sohase hagyjuk más napra egész kupaczkokban a trágyát, mert megeshetik velünk, hogy úgy járunk aztán, mint nem egy gazdaember, ki novemberben kupaczkokba rakta mezejére a trágyát és csak a jövő év április havában teregethette azt szét. Gondolhatjuk tehát, mily kellemes volt ez a gazdára és hozzá még, mily hasznos is? Bizonyára alig jutott valami is a kupaczkok helyén kívül a többi földnek kihordott trágyából. Roppant hátránya a megfagyot trágyának az is, hogy ha a kupaczkok jól összefagytak, tavasszal sokkal lassabban engednek szét, mint a föld s így a szántást is nem egyszer hátráltatják. Csakhogy a kisgazdák többnyire úgy járnak el, hogy egy héti trágyát hordatnak s aztán a kihordott kupaczkokban levő trágyát ott hagyják s csak akkor teregetik szép csendesen, mikor már az épkéz-lábu embereknek más munkájuk nincs. S ha az ember figyelmezteti egyikét-másikat: ugyan szomszéd, minek hagyja ott a trágyát oly sokáig teregetetlenül?

a válasz mindig ugyanaz: „Nincs nekem annyi munkásom, hogy a trágyát egyszerre hordassam és teregettessem. Délelőtt hordatunk és délután teregettünk. Vagy hordassunk egy nap, de másnap aztán mindenesetre a kihordott trágyát szét kell teregetni. Így az igáserő is pihen és a trágya is valódi értékben megmarad. A kísérletek még azt is bebizonyították, hogy a trágya teljes értéke akkor lesz legjobban kihasználva, ha az istállóból vagy trágyadombból azonnal a mezőre hordva szétteregetjük és nyomban utána alászántjuk. Jobb ilyenkor a sekély, mint a mély szántást alkalmazni. És ez nagyon természetes dolog, a trágya a földre kerülván, ott szétbomlik és elvegyül a földrészekkel a legközelebbi szántás alkalmával.

Oly esetben, ha a trágyatelepről el kell már hordani a trágyát, mert egyrészt megtelt s másrészt az igáserőnek nincs más dolga, de a földről még a termést el nem hordtuk, úgy hordassuk ki azt a mezőnek egy félreeső vagy középső szabad részére egy telepalakba, hogy aztán onnan történhessék a kisebb távolságnyra való szállítás.

Ez ugyan kétszeres munkának látszik, pedig tényleg többet takarítunk meg a trágyában, mint a mennyit talán kiadunk a második hordás és teregetésért. Ha aztán a termést behordtuk, úgy szétteregethetjük és alászánthatjuk a trágyát, miáltal igen sokat nyertünk.

Az pedig már égbekiáltó hiba és bűn, a szétteregetett trágyát napokig, hetekig fekvé hagyni. A teregetés után azonnal alá kell azt szántani.

A lekötés második módja az, hogy a kupaczkokba fekvő trágyát gipszliszttel vagy meszes márgával behintjük. A gipsz és meszes márga az illó és tápértékes szerves vegyületeket és gázokat lekötik és földünk javára megtartják.

Igyekezzünk tehát most a trágyakihordás idejében a mennyire lehet, a teregetés után azonnal alászántani a trágyát. Ezen művelet által sokat nyerünk.

Hogyan kell fejni?

A fejés oly ügyesség, melyet csak hosszú gyakorlattal lehet megtanulni. A fejés tulajdonképpen abban áll, hogy a tejjel telt tőgyet gyorsan és lehetőleg kiméletesen ürítsük ki. Ha a fejést gyakorlott ember végzi, a tehénnek ez kellemes, ha gyakorlatlan, akkor fájdalmas. A jó fejés huzás és nyomásból áll, és ez a tehénnek kellemes. A rossz fejés szemlátomást fájdalmat okoz az állatnak. A tehén elkezdi nyugtalanodni, ide-oda tipeg, majd az egyik, majd a másik lábát emeli és a következmény az, hogy a tehénnek nem lesznek tisztán kifejve és így nemcsak tejvesztés áll be, hanem a legzsidusabb tej a tőgyben marad. A nem teljes kifejés közvetve még a tej esökkenését is előidézi, mert mennél jobban ingereljük a tejmirigyeket, annál erősebben

Emard G. P. 1897

Gyöngyfűző velencei leányok.

áramlik oda a vér és a tejképződés annál hatható-sabban megy végbe. Hogy a fejőnek megvan-e a kívánatos ügyessége vagy nem, azt a tehén maga árulja el.

A fejést egész kézzel és keresztben kell végezni, azaz a fejőnek, a ki a tehén jobb oldala mellé ül, az egyik tőgyfél első és a másik tőgyfél hátsó csecését kell fognia, hogy az egész tejmirigy egyidejűleg serkentessék. A hüvelyk- és mutatóujj mintegy kivezetik a tőgyből a tejet; a záróizom kinyílik és az egész kéz a többi ujjal kinyomja a tejet, mely a sajtárba ömlik.

A tejet a legutolsó esepig ki kell fejni, de a frissen fejt tej habjának a sajtárban állni kell, mert az nemcsak büszkesége a jó fejőnek, hanem a fejésben való ügyességének bizonyítéka is. Helytelen a fejés, ha az úgy történik, hogy a fejő a csecsbimbókat ujjai közé veszi és azok végeit ugyszólván összeesipi. Ezen fejésmód folytonos dörzsöléssel jár, miáltal a csecsbimbók megsebesülnek és tőgybetegségek keletkeznek. Azután a tej is nagyon lassan folyik ki a tőgyből, a mit a tehén sokszor megun és egyet-egyet igyekszik rugni kinzóján.

A keresztben való fejéssel nemcsak több tejet kapunk, hanem az a tej zsírosabb is lesz.

Minden körülmények közt tehát azon kell lennünk, hogy a keresztben való fejés alkalmaztassék. A fejés megkezdése előtt azonban még egyre-másra ki kell terjeszteni figyelmünket. Mindenekelőtt a tisztaságra. A tisztaságot már a fejésnél is szom előtt kell tartani. A fejőnek tisztára kell mosni a kezét és azután a tőgyet a piszoktól meg kell tisztítani.

Ha a tehenek tisztán vannak tartva és az istálló ezélszerűen van berendezve és bőségesen almozva, akkor elégséges, ha a tőgyet szárazon letöröljük, de ha a tőgy piszkos, akkor a piszkot langyos vízzel kell lemosni. Mosás után a tőgyet gondosan meg kell szárítani, mert különben a csecsek megsebesednek és a tőgy merev lesz. Ezután néhány másodpercig a bimbókkal játszunk és a tehénre ingert gyakorolunk, miáltal a tehén engedékenyebb lesz és egyszersmind a felső tőgy zsírdusabb tejének az alsó rész zsírszegényebb tejjel való keveredését okozzuk, a mi a tisztán való kifejést teszi lehetővé.

A most elmondottakat minden gazdának melegen ajánlom figyelmébe. *Lovas István.*

A rosszul evő lovak takarmányozásánál arra ügyeljünk, hogy takarmányukat kis adagokban kapják. Az ilyen lovak zabolásánál a zab csak marékszám adandó, hogy így lassanként mindig nagyobb és nagyobb adagok elfogyasztására szoktassuk őket. Ez az eljárás nevezetesen az olyan lovaknál ezélszerű, a melyek lassan esznek, az abrakot a jászolba összenyalazzák, turkálják s nem fogyasztják el.

MULATTATÓ.

Csata a katonával.

János a tanyáról többféle alapon jött be ezuttal a városba. Első sorban a piaci árak érdekelték s azon fölül néhány apró tárgyat is kellett venni. Ugyanis kell egy karika a malacz orrára, egy karika az inga-óra lánczára, amit mindig ellopkodnak a gyerekek, végül pedig adót is kellene fizetni.

János ez utóbbi mesterséget végzi el először s megszorodva jön ki az adóhivatalból. János odakint azt határozta, hogy tíz forintot fog fizetni, de ötöt fizetett s így pénzülszerűen szaporodott. Ez mindig vidám állapot. Most már lehet karikákat keresni. Talált is kettőt, nagyon szépet. Egyik jó volt az órára, a másikat pedig nagyolta kissé a malacz orrára, de hát üsse kő, majd hozzánövekszik. Az orr növendő. Ezzel most már egészen készen van s lehetne is menni kifelé, amidőn eszébe ötlik, hogy vesz egy olesó jegyzőkönyvet a fiúnak. Inkább abba irkáljon, mint a ház falára.

Ez természetes. János valami játéküzletbe megy, végignézi a kirakott tárgyakat s néhány fillérért vesz egy kis noteszt. Szép azért az nagyon, olyan aranyos a háta, akár a biblia.

— No majd möglátom, mit ír bele a gyerekek, szól biztató mosolylyal János a boltoshoz. — Maga lesz a felelős azért, amit a gyerekek ebbe a könyvbe szerkeszt.

Igy elválnak.

Amint azonban János az aprópénzt tartalmazó tárczát a belső zsebbe akarná tenni, a tárcza leesik a földre, mert nem olyan könnyű a subában való mozgás, mint ahogy azt az ember gondolná.

János lehajol érte s amikor fölvenné, egy kis színes alakon akad meg a szeme. Ez egy játékkatona, amely fakarjával szalutát, s kabátja kékre, lábai vörösre vannak festve. A szerenésetlen kis katona feküdt a földön, mert esákójával odaszorult az árusító asztal lábához, de még így fekvő is következetesen tisztelgett. Természetesen János ahogy megpillantja, villámgyorsan az eszébe ötlik, hogy a kis könyv mellett ez a katonababa is igen jó lesz a gyerekeknek.

Hamar kikapja hát fekvő helyzetéből s hozzámarkolva a tárczához, mindakettőt az öklébe fogja. Főlegyen esedik s az öklét bedugja a belső zsebbe. Ott kinyitja, a katona és a tárcza bentmaradnak, kezét pedig nyitott állapotban huzza vissza. No ez rendben van. Most már végleg elkészön a boltostól s az utcán kedvvel rázza bele magát a subába.

Most addig be nem nyul a zsebbel amíg a tanyára nem ér.

Nincs otthon senki, mivelhogy a gyerek isko-

lában van, az asszony pedig odajár a szomszéd tanján, ahol valami torban segédkezik.

Igy hát a lovakat kifogja s előkeresve az ereszlől a kulcsot, bemegy a házba. Jó meleg van bent. János topog egy kicsit a szobában s jár-kelel. Majd pedig gondolkodik, vajjon utána menjen-e az asszony-nok, vagy reátegye az órára a karikát.

Eközben eszébe jut a notesz meg a katona. Gyertek elő. Zsebbe nyul s kivesszi mindakettőt. Az asztalra teszi s az ablakhoz megy, kitekint a néma tájra, az utra, hogy jön-e a gyerek. No, nem jön még.

Visszafordul s ekkor ahogy tekintete az asztalra esik, megdöbbenve lép hátra.

A notesz fekszik az asztalon, de a katona, melyet mellé fektetett, nem fekszik, hanem áll és fölemelve tartja a kezét.

— Nini — mondja János.

Odamegy hozzá s lefekteti.

De midőn elvonja a kezét, újra fölugrik a katona, előbb hajlong jobbra-balra, mintha igen mérges lenne, azután megáll keményen, éppen neki szemközt fordulva és a kezét le nem ereszténé ez világért.

— No, — szól újra János és komolyan szemügyre veszi a kék-vörös emberkét.

Fa ez, fa. Legalább annak mutatkozik. S miként van az, hogy mégis mozog?

Leteszi most már keményen az asztalra s meg is nyomja, hogy jól fekvé maradjon. Ugy is van. Erős keze alatt megfekszik az asztalt a katona és semmi mozgása nem érzik.

Amde kezét hirtelen elvonva onnan, újra csak föl pattan, hajlong, megint előtte áll meg s két festett szemével reá tekint.

— Üssön mög a part! — kiáltja János és mérgesen csapja le újra.

Ezutal politikával él. Nem kapja föl hirtelen a kezét, hanem lassan fogja elhuzni. Mégis próbálja, de ime mi történik megint. Ahogy szelíd vigyázattal emeli föl az ujjait, akként kél utána lassan a katona, mignem ismét teljesen egyenesen áll és karját Jánosra emeli.

— Éngöm né fenyőgess — modja János s elmegy az asztaltól egészen a sarokig.

Onnan gyanusan nézi, Csönd van kint, bent. Kissé alkonyodik s a pusztára leszáll a téli napáldozat ólmos fányola. Semmi zaj sem halható, a boglya-kemenczében összeomlik néha a zsarátnok s koppan a tapasztott falon. A notesz az asztalon fekszik, János a kemenczepadkára ül, a katona áll az asztalon s mereven nézi Jánost.

Meg sem mozdul.

János erős pillantásai egyre gyengébbek, végül leüti szemeit a katona tekintete előtt.

— Én nem loptalak el — védekezik halkán — feküdtél a földön. Akkor minek feküdtél . . . Mert le voltál szorulva. Köszönd, hogy fölemeltelek! Ez nem lopás. Más is elvitt volna, hallod-e? Engöm ne verj mög szömmel, mert leütlek az asztalrul. Leütlek?

Erőt gyűjt és fenyegetve közeledik hozzá. János már-már leüti, mikor új gondolata támad. Az asztalon a kanecsó, körülötte vizes az új deszka. Hirtelen elkapja a katonát és fejével belenyomja a vízbe.

— Ne kutya! — hörgi s homlokán verejtékcseppek ütnek ki.

Mikor elveszi róla a kezét, fölkiált.

A katona nem kelt föl, ott maradt fekvé a vízben. János vigadozva nézi.

— No most ott vagy . . . Most mozogj, kutyafulü!

Mozog is. Ijedve veszi ezt észre a küzdő felek nagyobbika. A víz nem bírta teljesen leragasztani a zöld festékhez a kékfestékes katonát, egyszerre mozogni kezd s hopp! megint egyenesen áll már, de előbb előre-hátra hajladozik fölemelt karjával.

Hát ha ez nem ezélatos fenyegetés, akkor egyáltalán nincs fenyegetés a világon.

János meghököl, derekát az ágyhoz üti s föl-szisszen. Dühös lesz.

— Minek is hoztalak ide! — kiáltja. — Engöm ne bánts mög. Ne ronts mög. Összetörlek!

Előkapja a botot a sarokból s tisztos távolban maradvá, le akarja azzal nyomni a katonát. Nem megy. Kitér a bot elől s minél jobban hozzá sujt, annál hevesebben fenyegetőzik.

János homlokán ismét ott van már a hideg verejték. Mit tegyen, mit tegyen?

Eh, egyszer hal meg az ember. Hirtelen elsiklik az asztal mellett, hogy az ablakhoz jusson. Ezt reszkető kézzel kinyitja. Akkor visszafordul bátran, nagy kezével megmarkolja a kis embert, hogy egészen elvesz az öklében.

— Gáspár . . . Menyhárt . . . Boldizsár . . . — mondja, s kilöki a katonát az ablakon.

Repül, repül egy darabon, azután a fagyos göröngyök közé bukik s henterog ide-oda.

János utána néz.

— Huh! — csattan föl egyszer.

Már megint áll a katona egy hókupaez tetején, hajlong, integet, emeli a kezét és erős szemrehányás van a tekintetében.

Loptál, loptál, loptál . . .

János hallani véli a szavakat és szívet névtelen ijedtség szvritja össze.

Es rontások rontása, hogy épp most jön haza a gyerek az iskolából. Látszik az uton. Közeledik, ő meg kiáltani akar reá.

— Kerüld el, kerüld el!

De nem bir. Rémulten, elzsibbadva látja az ablaknál, hogy a fiu észrevette a katonát, fölemeli s diadallal hozza befelé.

Már az ajtónál kiáltoz:

— Nézze kend apám, nézze . . .

Az apja felhördül s kezét tiltakozva tartja maga elé.

— Be ne hozd! Ide ne hozd. Most viltam vele éppen . . .

A fiu nem érti. A kis ember szemei szeretettel nézik a még kisebb embert s kaczagva kiált:

— Nézze kend, ólom van az aljában. Ha léfeketöm, fölugrik. Nézze kend mán!

Jánosról lefoszlik most a zsibbadtság, rémület s benső indulatai elesöndesülnek.

— Óh! sóhajtja megkönnyebbülten — ólom van benne.

Aztán röstelkedve mozog, okát adandó az eddigi violenciáinak.

— Azt hittem: lélok.

Képiinkhez.

Gyöngyfüző velencei leányok. Nemesak Olaszországban, de a világon mindenütt nagyon szeretik a nők a gyöngyöt; olyan ez a fehérnépnek, mint teszem azt nálunk az aranyemű ékszerek. A gyöngy, a szépséges igaz gyöngy a tengerben bőségesen terem, egy nagy keresetforrása a tenger melletti népnek a gyöngyhalászat. Keskeny bárkáikon elindulnak a tengeri vizekre s a partok mentén üzik a gyöngyhalászatot nagyban és kicsinyben, kinek hogyan módjában van. De nemesak a gyöngyhalászokat foglaloztatja az ipargyöngy, hanem kenyérkeresetet nyújt a nőknek és gyermekeknek is. Legkiváltképp a leánygyermekeket foglaloztatják a gyöngyfüzéssel. Mai szép képiünk ilyen gyöngyfüző velencei leányokat ábrázol szorgos munka közben.

Számrejtvény.

— Ifj. *Lengyel* Ferencztől. —

1, 2, 28, 10.	Juhoknak ez lakóhelye.
31, 38, 8.	Szolgák díjának a neve.
3, 4, 22, 28, 33, 18.	Gyermeket ebben tanítják.
27, 38, 14.	Ezt a hat után számlálják.
32, 22, 47, 44.	Tenyerünk összeszorítva,
23, 19, 14, 12, 11.	Ez meg mindnyájunknak ura,
29, 30, 9, 8.	Győrmegeében egy szép város,
2, 43, 44, 6, 21, 34.	Csak betűkkel írva páros.
5, 15, 7, 1.	Ez egy kellemetlen hangszer,
13, 20, 16, 48, 25.	Leginkább látjuk Erdélyben.
27, 36, 35.	Csatakban szerzik e nevet,
17, 15, 24.	Gazdagok után várják ezt.
50, 51, 52, 53.	Lud, apró tollának neve,
39, 40, 26.	Szabadságharcz egyik hőse.
41, 38, 42, 25, 14, 33, 49.	Vasmegeye egyik faluja,
37, 45, 46, 54.	E betűket írjuk sorba.
1—54.	Reviczky Gyula költőnknek egyik szép aranymondata.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő október 30.

Lapunk 41. számában közölt szótalány helyes megfejtése: „Vasajtó“.

Helyesen fejtették meg: Hilbert Antalné, Nagy Ibolyka, Szádeczky Lászlóné, Nikodem Vilma, Bokodi Sándor, Bogdán Márton, Fridrich József, Csór József, Denesi György, Jászai Antal, Bodnár Imre, ifj. Szathmáry Sándor, Gombkötő N. János, Kalló Sándor, Kovács Bálint, Együd József, Gondí Géza.

A sorshuzásnál Nagy Ibolyka kisasszony (Temesvár) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Jókai Mór „Lenczi fráter“ cz. regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Koleszárts Ferencz urnak. A polgári iskolai tanárjelölteknek magánaton nem lehet a vizsgálatot letenni, az előadások hallgatása nélkül. — Hóbor Imre urnak. Forduljon a püspökéhez tanácsért, az tán valami ösztöndíjhoz juttatja a leányt, vagy ingyenes helyet eszközöl ki

valamely tanintézetben részére. — *A sorsjegyekről.* M. K. F.-Jattó, V. Zs. Rimaszombat, Ny. M. Székudvar, Cs. K. D. B.-Udvari, Cs. K. Libichaván, N. S. Vukovár, 2125. sz. előfizető, M. J. Erdőhegy, K. J. Mezőkovácsháza. Sorsjegyeiket nem huzzák ki. — H. A. urnőnek. Bpest. Kifogásolni tetszik, hogy rosszul volt feladva a talány? Istenem, ha még jól is adtuk volna fel, akkor csakugyan nem lett volna érdemes gondolkodni rajta egy szellemes asszonynak. — D. J. urnak. A birsalmát tisztára megtörüljük és tiszta fazékban főzni tesszük. Mikor jól megpuhultak, a míg meleg, szítán áttörjük és az áttört birset lemérjük. A mennyi a birs, annyi cukrot verünk és annyi vizet öntünk a cukorra, a mennyit felvesz és a cukrot sűrű szörppé főzzük. Amint a szörp nyulni kezd, az áttört birset beleteszszük, kikeverjük és még néhány percig főzzük. Próbául kiteszszük egy keveset egy tányérra és mikor már nem folyik, vízzel kiöblített edényekbe (legjobb tányérba) kitöltjük s hűvös helyre tesszük. Egynéhány nap múlva ha már megkeményedett, a tányérből kiszedjük, és porcukorral behintett deszkára szellős helyen száradni hagyjuk. A szörpöt legjobb habverő üstben, ha pedig ez nincs, új vagy nem zsiros edényben forralni, de vigyázni kell, hogy a szörp túl ne legyen főzve, mert akkor hasznavehetelen.

Budapesti placzi árak.

Budapest, október hó 25-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76—81 kg *tiszavidéki* 9.35 frttól 10.10 frtig, *pestvidéki* 9.30 frttól 10.05 frtig *fehértaljai* 9.35 frttól 10.10 frtig, *bácskai* 9.60 frttól 9.90 frtig *bánsági* 9.15 frttól 9.90 frtig.

Rozs 70—72 kg. 7.65 frttól 7.85 frtig.

Árpa: *takarmánynak* 60—62 kg. 6.00 forinttól 6.30 frtig *égetni való* 62—64 kg. 6.70 frttól 7.00 frtig, *sörfőzlei* 64—66 kg. 7.50 frttól 8.50 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.75 frttól 6.05 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.50 frttól 5.65 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	16.30	15.70	15.20	14.50	14.10	13.10	12.00	9.80	5.40
	Buzakorpa , finom 4.00—3.80, durva 3.90—3.80 irtszákkal együtt								
	Marhavásár fizetnek páronként: <i>elsőrendű jármos ökörért</i> 317—355 frtig; <i>középmínőségűért</i> 270—295 frtig; <i>gyenge minőségűért</i> 200—240 frtig; <i>hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű.</i> mm.-ként élsúlyban 31—35 frtig, <i>hízott magyar és tarka ökör közepmínőségű</i> 27—30 frtig. <i>Fejős tehén, magyarfajta</i> 28—30 forintig, tarka 20—23 frtig mmként. <i>Élő borjú</i> 1 kgr. élsúlyért fizetnek minőség szerint 30—46 krt. <i>Vágott borjú</i> 1 kgr. hussúlyért fizetnek 44—62 krt.								

Baromfivásár. Lud, sovány, páronként 1.80—2.70 frtig, *kacsa* 1.80—2.80 frtig, *tyúk* 1.00—1.20 frtig, *csirke* 65 kr.-tól 120 krig, *káppan* 1.80—2.50 frtig, *pulyka* 1.60—5.00 frtig.

Vegyesek. *Tojás* 100 db. 2.80—2.90 frt. *Szalonna* 58—62 krajczár. *Vaj* Ia. 810—120 kr., IIa. 70—110 kr. *Olvasztott vaj* 60—60 kr. *Méz* sárga csurgatott 40—70 kr. *Burqonya* sárga 190—2.25, rózsa 1.30—1.80, közönséges 1.10—1.50 kr., *paprika* 30—60 frtig, hüvelyes paprika 18—52 frtig métermázsánként.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Gőzcséplők

Pontos czim:

**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvénytársulat
BUDAPESTEN.**

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavú kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEJYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók

Morzsolók

ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessewffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szönyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szönyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló jégbiztosításokat

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% **díjengedményt** ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

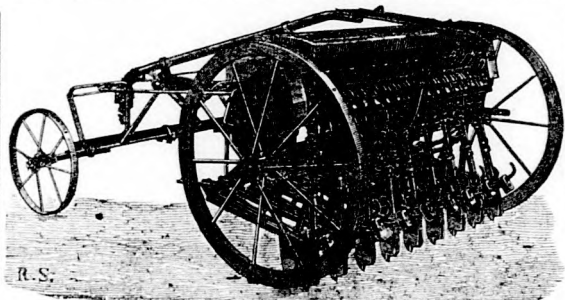
Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **igazgatóság Budapestben**, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügynökségek**.

A vetési időnyre ajánlom **SACK RUDOLF** legújabb rendszerű

sorbavetőgépeit,

melyek **KISBÉREN** és **LÉVAN** múlt év őszen tartott nemzetközi versenyek alkalmából **első díjjal** lettek kitüntetve.

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík vagy dombos talajon minden magfélélt tetszésszerű mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskereket cserélni kellene. Sack Rudolf valamennyi sorbavetőgépe felette könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve, igen tartósak és kívánatra előkormányossal is kaphatók.

Mindenemű Sack eke, borona, szőrvetetőgép és talajmivelési eszköz dus választékban van rakományon és eredeti minőségben az itt látható védjegy- gyel csak nálam szerezhető be. Legújabb árjegyzékem éppen most jelent meg és kívánatra legszívesebben szolgálak azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,
Budapest, V., Váci-körut 52.

Alapítva 1847.

Magyarhon első legnagyszerűbb és legújszerűbb órajáratolója

Órajáratoló

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

A NAGY KRACH!

New-York és London nem kimélték meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüstáru-gyár indítva érezte magát, hogy az egész készletet csak a munká-erő egy kis kárpótlása ellenében eladja. Én meghatalmazva vagyok ezen megbízást teljesíteni. Én ehát bárkinek megküldöm a követ-kező tárgyakat pusztán a kárpótlásért, **6 frt 60 kréért**; és pedig:

6	darab	finom asztali kés, valódi angol pengével,
6	"	amerikai szab. ezüst vella egy darabból,
6	"	evőkanalat,
12	"	kávéskanalat,
1	"	levesmerőt,
1	"	tejmerőt,
2	"	tojás-serleget,
6	"	angol Viktoria-tálca,
2	"	igen hatásos gyertyatartó,
1	"	teaszűrőt,
1	"	finom cukorporzó

44 drb összesen 6 frt 60 kr.
Mind e fenti **44** tárgy elébb 40 forintba került /s most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szabad. ezüst egy kívül-belül fehérém, mely ezüst színét 25 esztendőig is meg-tartja, a miért szavatoltatik. Legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés **nem csalás.** Kötelezem magam itt, a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulassa el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

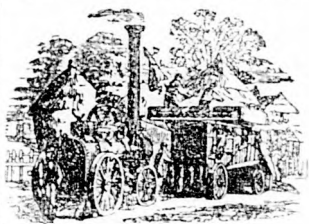
alkalmi és nászajándékul,
továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyes egyedül kapható
HIRSCHBERG A.-NÁL az egy. amerikai szab. ezüst-gyárak főigazgatója
Wien, II., Rembrandtstrasse 19-17. Telefon 7114.

(Szétküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.)
Ehhez **TISZTÍTÓPOR 10 kr.**
Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém).
Kivonat az elismerő levelekből:

A küldeményt megkaptam s nagyon meg vagyok vele elé-gedve, kérek még egy küldemény remek garnitúrát 6 frt 60 krért. Kolozsvár, **Báró Bánffy**né.
A remek garnitúrával teljesen meg vagyok elégedve. Lalsbach, **Bartusch Ottó**, kapitány a 37. gyalogezrednél.
A küldeményt megkaptam és azzal teljesen meg vagyok elé-gedvs, kérek még egy ugyanilyen küldeményt. Bozovics, **Keresztes Sándor**, főszolgabíró.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemez-gyár, malomépítészet

Budapesten, V. ker., Külső váczi-út 46. szám.

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigényőke ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle

gőzmozgonyokat és gőzeséplőgépeket,

szabadalmazott

kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” őrlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas- félmagas- és vāmörló-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását. **Árjegyzék ingyen és bérmentve.**

1897. évi forgalom: 25,223 mm.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest. Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Öreg bérest,

ki vetni tud,

szekeres béreseket, gulyást, udvarost fogadok. A vidék dombos.

Ermel Vojnits Erzsi,

Czikó, Tolnamegye.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi beesérték háromnegyed részéig 20—60 év közti időre **készpénzben**. Birtokos felmondhat, pénztintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. — **Lébonylítás legrövidebb idő alatt.**

— Convertálás bélyeg- és illetékmentes. — **Semmi előleges költség.**

Minden felvilágosítás **díjtalan**. Beküldendő esakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

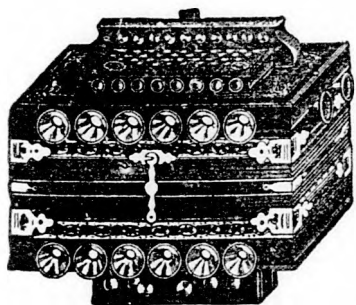
Budapest, VI., Váci-körút 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden megyéjéből, hatóságok, testületek és a legtekintélyesebb földbirtokosok által okmány szerűleg ajánlva van.

STOWASSER J.

császár és királyi udvari hangszerész

BUDAPEST, II., Lánchíd utca 5.

Saját gyártmányu fuvó, vonó és ütőhangszereiről, cimbalmaidrój és mechanikai zenélő-műveiről nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Elpusztíthatatlan erős orgona-harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Zenekarok felszereléséhez szükséges fuvó, és vonóhangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállítatnak.

A cs. és kir. közös hadsereg, valamint a m. kir. honvédség zenekarainak egyedüli szállítója.

21 kiállításon első pályadíjat nyert!

Szabadalmazott

amerikai kézi vetőgép

használható: buza-, árpa-, zab-, rozs-, kender, rizsa és fűmagvetésre.

Óránkint 1 1/2—3 magyar holdat lát el vetőmaggal. A magot mintegy 12 méternyi távolságra szórja el.

4/5-résznyi munkamegtakarítás!

1/2-résznyi mag megtakarítás!

Könnyen kezelhető oly egyének által is, kik különben kézzeli vetésre képtelenek.

KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐK:

BÁRDOS ÉS BRACHFELD műszaki

arúüzlet BUDAPEST, VI., Gyár-utca 23. és Teréz-körút 28. sz.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ezelőtt PFANHAUSER & CO.

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* BUDAPEST *

VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

Veszünk

a legmagasabb napi
árakon

Czirokszakált,

továbbá

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

mindennemű takarmány-vető, és takarmányfü-magvakat

mint

lóhere, luczerna, baltaczim, biborhere és egyéb heremag-féléket, tavaszbükköny, tavaszi borsó, szösös bükköny, csibehur, mustár, muhar, takarmányrépa-magvakat, csomós ebir, angol, olasz, francia perjéket.

I^a Rézgálicz 98-99%

jegecekben és örölve és egyéb permetező anyagok továbbá

Szuperfoszfát,

chilisalétrom,
kénsavas-káli,
kénsavas-ámmon,

Szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket legjutányosabban ajánl:

a „Hungária” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest, Váci-körút 21.

„Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)